

*Бутенко В.В., к.е.н., доцент
доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
vika.onu2017@gmail.com
Бондарчук О.О.,
студентка 2 курсу спеціальності «Менеджмент»
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

ПРОЦЕНТНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ ТА ОЦІНКА ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

У сучасному світі одним з найважливіших інструментів щодо подолання фінансової кризи у світі є регулювання відсоткової ставки. В Україні ці проблеми існують, оскільки політика Національного банку України (НБУ) не завжди є ефективною та зрозумілою. На сьогодні аналіз обраної теми є актуальним та потребує подальшого теоретичного й практичного дослідження.

Останнім часом гостро повстало питання щодо необхідності певних дій з боку НБУ задля забезпечення економічного розвитку країни. Експерти не можуть дійти єдиної думки, оскільки збереження високих процентних ставок може зупинити вихід з кризи, а політика «дешевих грошей» не враховує сучасне положення економіки.

Питання щодо подальшого спрямування політики НБУ залишається відкритим, тому з'являється необхідність проведення реформ у цій сфері. Економіка України зазнала глибокого впливу світової фінансової кризи потребує чітко визначеної політики НБУ.

Метою дослідження є аналіз діяльності НБУ, а саме його процентної політики та її ефективності у процесі розвитку економічної діяльності України. А також розгляд основних етапів становлення державного регулювання відсоткових ставок грошового ринку в Україні.

Процентна політика національного банку – один із інструментів грошово-кредитної політики Національного банку України, який використовується з метою регулювання попиту та пропозиції на грошові кошти шляхом зміни процентних ставок за своїми операціями та шляхом надання рекомендацій щодо встановлення процентних ставок за активними та пасивними операціями банків (індикативні ставки) з метою впливу на процентні ставки суб'єктів грошово-кредитного ринку та дохідність фінансових операцій [4].

Спираючись на статтю "Роль відсоткової політики в реалізації грошово-кредитного регулювання економіки України" Бойко О. О. та Олійника В. В., можна зазначити, що головною проблемою стала суперечливість цілей, яких прагнув досягти НБ, здійснюючі відповідні антикризові заходи, а саме - недопущення краху платіжної системи та зростання

загроз стабільності національній валюті, адже вплив монетарних інструментів на ці показники є протилежним. Автори зосереджують увагу на дискусійному питанні щодо процентної політики НБУ в майбутньому. Зазначається, що, з одного боку, позиція НБУ є виправданою, адже зниження процентної ставки може призвести до зростання темпів інфляції. Також ситуація обмежується надмірною девальвацією національної валюти, що є наслідком незбалансованої соціальної політики та дефіциту платіжного балансу. А з іншого боку, така висока відсоткова ставка є тягарем для бізнесу і промисловості, що призводить до зниження ділової активності на ринку. На разі економіка України, через дотримання НБУ політики високих процентних ставок, дуже складно переживає період кризи, її положення є нестійким, а внутрішні резерви розвитку економіки є фактично заблокованими.

Бойко О.Ю. та Олійник В.В. дійшли висновку, що НБУ має в декілька етапів знизити ставку рефінансування, але це необхідно робити в комплексі з іншими інструментами грошово-кредитної політики, дія яких має бути спрямована на нейтралізацію інфляційних ефектів [1].

У статті «Нацбанк «делає» ставку» Олександр Марков розглянув питання щодо планів НБУ знизити облікову ставку майже у 2 рази – з 10,25% до 6%. Автор зазначає, що офіційною причиною таких радикальних змін є необхідність зробити кредити більш дешевими. Але в реальності такий крок може сповістити про дуже складне становище економіки України, адже навіть в 2009 році, в період значного впливу фінансової кризи, облікова ставка була зменшена лише на 0,75%, а впродовж 2008 року, навпаки, була піднята з 8% до 12% [2].

Останні місяці НБУ проводив дуже жорстку політику, що призвело до деякої стабілізації валютного курсу і призупинення інфляційних процесів, але в той же час викликало значний грошовий голод в економіці. І тому економіка країни дійсно потребує здешевлення кредитних ресурсів, що буде сприяти відновленню внутрішнього виробництва та споживання, призведе до підвищення ділової активності. Але, не треба забувати про високий рівень інфляції, що має місце сьогодні в країні [3].

Отже, дослідивши декілька статей, в яких увага зверталася на процентну політику НБУ, ми побачили, що Центральний банк відіграє велику роль в економіці країні, а саме впливає на неї за допомогою процентних ставок.

На сьогоднішній день найактуальнішим питанням для України є вихід з кризи, тому велика увага концентрується на регулюванні процентних ставок, адже це є інструментом впливу на різні економічні процеси.

Проведений аналіз діяльності НБУ та грошово-кредитної політики дає можливість стверджувати, що діючий розмір облікової ставки НБУ у сучасних умовах знаходиться на стійкому та відповідному рівні, що відповідає сучасній ситуації, яка склалась на кредитному ринку.

Зниження облікової ставки тягне за собою зниження процентної ставки комерційних банків, що дасть можливість до розвитку реального сектору банківської діяльності. За допомогою вищезазначених заходів є можливість стимулювати розвиток ділової активності, яке позитивно вплине на розвиток економіки. Одночасно НБУ повинен реагувати відповідно і до інфляційних показників, тому базові ставки повинні бути позитивними по відношенню до інфляційного прогнозу. Зниження ставки рефінансування має здійснюватися лише в комплексі з іншими інструментами грошово-кредитної політики, дія яких має бути спрямована на пониження інфляційних ефектів. Такими інструментами можуть бути ліміти кредитування фізичних осіб, а також операції держави на відкритому ринку, наприклад, емісія середньострокових облігацій державної позики.

Список використаної літератури:

1. "Роль відсоткової політики в реалізації грошово-кредитного регулювання економіки України"/ Бойко О.Ю., Олійник В.В. / 2009

2. "Нацбанк "делает" ставку" / Олександр Марков / 15.03.2010
3. URL:https://knowledge.allbest.ru/bank/2c0b65625a3ad78b5c43b88521206c37_0.html
4. URL: <https://old.bank.gov.ua/control/uk/index>